

Sztuka Projektowania Sylabusa

Biuro Innowacji, Szkoleń i Jakości Kształcenia UKSW
Mariola Pirek
Biuro Kształcenia UKSW
Małgorzata Chajęcka

Przydatne dokumenty

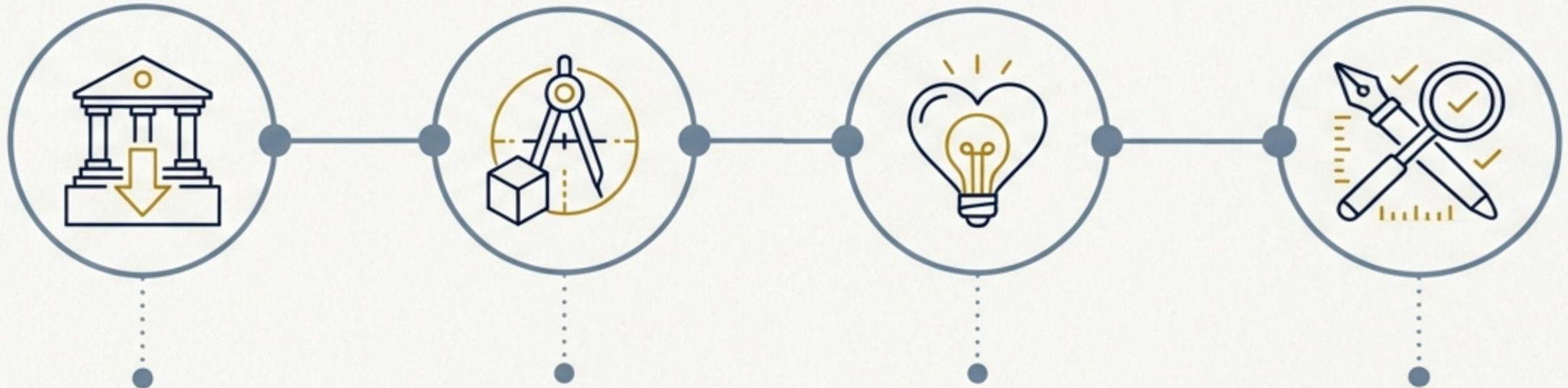
Obwieszczenie Nr 6/2025 Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Zarządzenia Nr 10/2022 Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie zasad przygotowania i publikowania kart opisu przedmiotu (sylabusu)

<https://monitor.uksw.edu.pl/docs/8288>

PUBLIKACJA: Efekty uczenia się i ich weryfikacja w projektach mobilności edukacyjnej, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2018

<https://www.frse.org.pl/czytelnia/efekty-uczenia-sie-i-ich-weryfikacja-w-projektach-mobilnosci-edukacyjnej>

Plan

1. Fundament

Dlaczego to robimy?

2. Architektura przedmiotu

Jak logicznie zbudować kartę przedmiotu?

3. Serce sylabusu

Czym są i jak zdefiniować efekty uczenia się?

4. Narzędzia

Jak pisać i weryfikować efekty w praktyce?

Fundament: Dlaczego to robimy?

- **Sylabus to swoista umowa ze studentem** i przewodnik dla niego, chroni wykładowcę;
- **Transparentność** – jasno komunikuje studentom: cele, treści i oczekiwania wobec nich;
- **Zapewnia jakość kształcenia** – jest podstawowym elementem spójności programu studiów;
- **Element oceny jakości nauczania** – kluczowe narzędzie do monitorowania i ewaluacji efektywności programu nauczania, podstawa do analizowania, czy cele edukacyjne zostały osiągnięte, czy wykorzystywane metody dydaktyczne są skuteczne, a także czy forma zajęć oraz system oceniania sprzyjają rozwojowi kompetencji studentów.

Zmiana perspektywy z nauczania na uczenie się

Kluczowe pytanie nie brzmi „co będę wyklądać?”,
ale co student będzie wiedział, rozumiał i potrafił
zrobić po ukończeniu zajęć.

Najważniejsza zasada projektowania sylabusa

Co student powinien osiągnąć?

↓
Efekty uczenia się

↓
Treści programowe

↓
Metody dydaktyczne

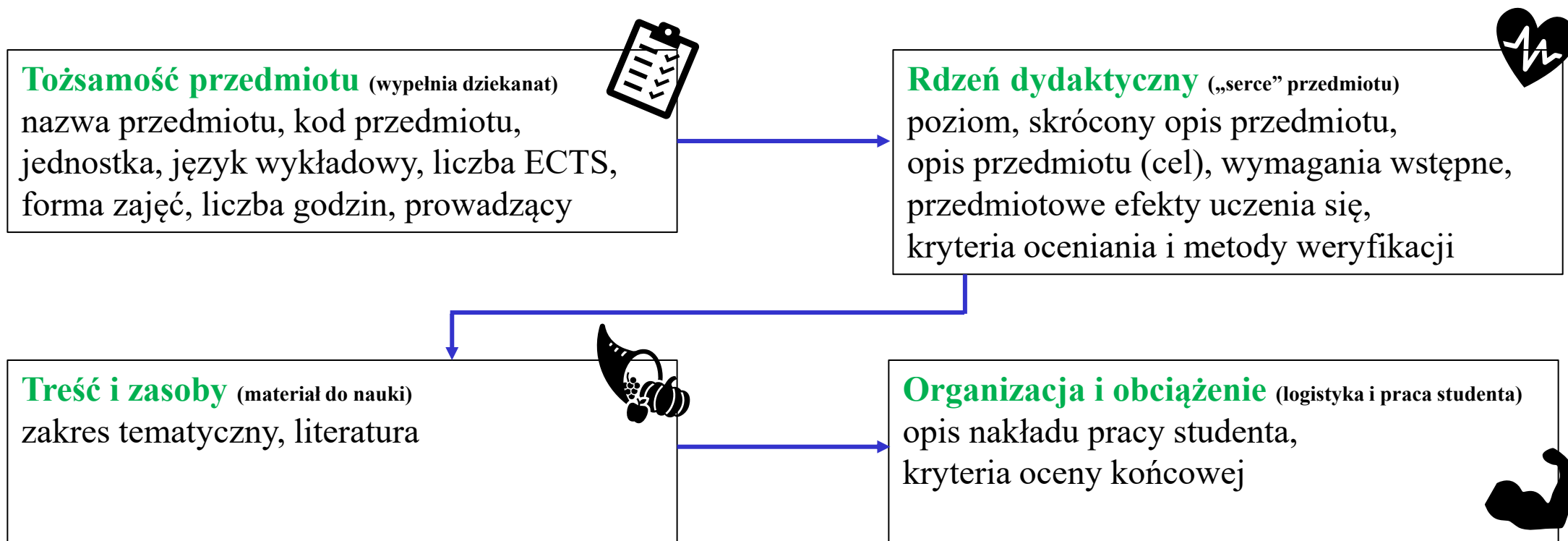
↓
Metody weryfikacji

↓
Kryteria oceniania

 PAMIĘTAJ

Sylabus opisuje proces uczenia się studenta, a nie plan działań nauczyciela akademickiego.

Architektura karty opisu przedmiotu

Sylabus w USOSweb

- 1 Podstawowe informacje o przedmiocie (niezależne od cyklu) (16/17)
- 2 Informacje o zajęciach w cyklu 2021/2022-Z (31/31)
 - Informacje o prowadzeniu przedmiotu w cyklu 2021/2022-Z (9/9)
- 3 Zajęcia: Wykład (22/22)
 - Informacje wspólne dla wszystkich grup (11/11)
 - 4 Informacje o grupie 1 (11/11)

I. Podstawowe informacje o przedmiocie

W tej sekcji należy wpisać informacje, które są niezienne przez wszystkie lata akademickie prowadzenia tych zajęć tzn. takie same dla każdego cyklu kształcenia, niezależnie od osoby prowadzącej zajęcia w danym cyklu i nie przewiduje się, aby uległy zmianie.

PAMIĘTAJ

Zmiana symboli efektów uczenia się = nowy sylabus (nowy kod przedmiotu)!

Podstawowe informacje o przedmiocie – dane do uzupełnienia:

1. dyscyplina,
2. poziom przedmiotu,
3. symbole efektów uczenia się*,
4. wymagania wstępne,
5. skrócony opis przedmiotu,
6. opis przedmiotu (cel),
7. przedmiotowe efekty uczenia się,
8. kryteria oceniania.

*Dane dot. symboli efektów uczenia się należy wprowadzić według właściwego programu studiów - <https://bip.uksw.edu.pl/node/210>

1. Dyscyplina

- Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się.
- W przypadku lektoratu języka obcego nowożytnego i WF należy wpisać: *Nie dotyczy*.

⚠ **PAMIĘTAJ**

Dyscyplina dotyczy prowadzonego kierunku, a nie przypisania naukowca do danej dyscypliny!

i	Język wykładowy:	
i	Strona WWW:	
i	Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się:	Wybierz jedną opcję. ☒ (nie dotyczy) ☐ archeologia ☐ ekonomia i finanse ☐ filozofia ☐ historia ☐ informatyka ☐ informatyka techniczna i telekomunikacja ☐ inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka ☐ językoznawstwo ☐ literaturoznawstwo ☐ matematyka ☐ nauki biologiczne ☐ nauki chemiczne ☐ nauki fizyczne ☐ nauki medyczne ☐ nauki o bezpieczeństwie ☐ nauki o komunikacji społecznej i mediach ☐ nauki o kulturze i religii ☐ nauki o polityce i administracji ☐ nauki o rodzinie ☐ nauki o sztuce ☐ nauki o zarządzaniu i jakości ☐ nauki prawne ☐ nauki socjologiczne ☐ nauki teologiczne ☐ pedagogika ☐ prawo kanoniczne ☐ psychologia

2. Poziom przedmiotu

- podstawowy,
- średniozaawansowany,
- zaawansowany.
- nie dotyczy

Obowiązkowy poprzednik:	Możesz wpisać pojedynczy kod przedmiotu (nie więcej). 	
Poziom przedmiotu:	Wybierz jedną opcję. ☐ (nie dotyczy) ☐ średnio-zaawansowany ☒ podstawowy ☐ zaawansowany	
Punkty ECTS:	Limit 65535 , wprowadzono 0 znaków 	Limit 65535 , wprowadzono 0 znaków

3. Symbole kierunkowe efektów uczenia się

- Należy wskazać kierunkowe efekty uczenia się (symbole) z programu studiów dla danego cyklu!
- <https://bip.uksw.edu.pl/node/210>
- Na podstawie tych efektów zostaną opracowane przedmiotowe efekty uczenia się (przedmiotowe efekty uczenia się są uszczegółowieniem kierunkowych efektów uczenia się w zakresie przedmiotu).
- Kierunkowe efekty uczenia się wprowadzone są przez dziekanat albo przez samego prowadzącego.
- Dla przedmiotu prowadzonego dla więcej niż jednego kierunku należy podać symbole efektów z każdego kierunku, dla którego jest prowadzony przedmiot – w przypadku jednego sylabusu (jeden kod przedmiotu).

PAMIĘTAJ

Zawsze sprawdzaj, czy efekty uczenia się odnoszą się do aktualnego cyklu kształcenia.

Jest to szczególnie ważne po modyfikacji programu studiów.

PAMIĘTAJ

Efekty uczenia się dla przedmiotów ogólnouczelnianych - P6S_WK (I st.)/P7S_WK (II st./j. mgr.)

Fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji

4. Wymagania wstępne

- Określenie wymagań wstępnych, to podanie, jaka wiedza, umiejętności lub/i kompetencje są niezbędne do realizowania zajęć z przedmiotu, dla którego stworzony jest sylabus;

W przypadku przedmiotów na pierwszym roku studiów I stopnia można posłużyć się zwrotami np.:

- *wiedza na poziomie szkoły ponadpodstawowej;*
- *wiedza z przedmiotu...* (np. dla przedmiotu realizowanego w semestrze letnim - wiedza z przedmiotu z semestru zimowego);
- *znajomość zagadnień z ...;*
- *brak wymagań* (dla kursów propedeutycznych/wprowadzających).

W przypadku przedmiotów na wyższych latach studiów należy podać wymagany zakres lub nazwy konkretnych przedmiotów, których zrealizowanie jest niezbędne do uczestnictwa w przedmiocie np.:

- *Wykład fizyki ogólnej, analizy matematycznej funkcji jednej zmiennej, liczb zespolonych oraz elementów algebry liniowej*
- *Uprzednie uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń oraz zdanie egzaminu z przedmiotów Prawo cywilne ogólne oraz Prawo rzeczowe.*

5-6. Opis przedmiotu

Skrócony opis:

- **Krótką informacją, czego dotyczy przedmiot;**

PRZYKŁAD

Przedmiot obejmuje analizę kluczowych procesów politycznych, społecznych i kulturowych zachodzących na ziemiach polskich w XIX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem okresu zaborów oraz działań niepodległościowych, takich jak powstanie listopadowe i styczniowe.

Opis przedmiotu (cel):

- Opis przedmiotu jest rodzajem wstępnej informacji o przedmiocie (czemu poświęcone są zajęcia, jakie jest ich zadanie);
- Cele przedmiotu powinny określać wiedzę, jaką prowadzący chce przekazać, albo umiejętności/kompetencje, jakie student powinien osiągnąć po zakończeniu zajęć. Co student zyska po zajęciach? (np.: *Student zapozna się ...; Nabędzie umiejętności...;*).
- Cele przedmiotu powinny być możliwe do zrealizowania i logicznie powiązane z efektami uczenia się oraz metodami dydaktycznymi;
- Opis może być wspólny dla przedmiotu niezależnie od form, w jakich jest on realizowany (wspólny dla wykładu i ćwiczeń), bądź opisany osobno dla każdej z nich;

PRZYKŁAD

Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy dotyczącej ..., rozwinięcie umiejętności analizy ... oraz kształtowanie kompetencji niezbędnych do ...

PAMIĘTAJ

W opisie przedmiotu nie umieszczamy zakresu tematycznego!

7. Przedmiotowe efekty uczenia się

- Opis przedmiotowych efektów uczenia się musi odnosić się do przypisanych w programie studiów efektów kierunkowych.
- Do jednego efektu kierunkowego może być przypisanych kilka efektów przedmiotowych.
- Efekt przedmiotowy nie może być kopią efektu kierunkowego, ale jest jego uszczegółowieniem w zakresie przedmiotu.
- Efekty przedmiotowe odnoszą się do studenta, natomiast efekty kierunkowe odnoszą się do absolwenta kierunku.
- Przedmiotowe efekty uczenia się opisują realną wiedzę, umiejętności i/lub kompetencje społeczne
-> to wiedza, umiejętności i/lub kompetencje społeczne, które student ma nabyć/rozwinąć w trakcie zajęć.
- Efekty powinny być opisane:
 - a) jednoznacznie – nie mogą dawać przestrzeni do różnych interpretacji (każdy powinien zrozumieć je w taki sam sposób);
 - b) zrozumiale – powinny być zrozumiałe zarówno dla osoby początkującej jak i zaawansowanej;
 - c) realnie – powinny być możliwe do osiągnięcia przez typowego studenta (nie powinny być formułowane z myślą o najlepszym studencie);
 - d) mierzalnie – powinny być weryfikowalne (możliwość sprawdzenia czy zostały osiągnięte);
 - e) spójnie – powinny być logicznie ułożone i wzajemnie powiązane/uzupełniające się w ramach treści przedmiotu (od ogółu do szczegółu).

Czasowniki operacyjne

- Przedmiotowe efekty uczenia się opisujemy używając czasowników operacyjnych.
- Czasowniki operacyjne użyte do sformułowania przedmiotowych efektów uczenia się opisują czynności, jakie powinny być wykonane, aby udowodnić osiągnięcie danego efektu uczenia się.
- Zastosowane czasowniki operacyjne mogą wskazywać na **formę i sposób rozwiązania zadania** sprawdzającego daną kategorię efektów uczenia się.
- Zaleca się używania jednego czasownika na jeden opis – ułatwia to późniejsze wskazanie metody weryfikacji.

✗ Najczęstszy błąd

Używanie czasowników, których nie można zweryfikować: *rozumie, wie, zna, potrafi, ma świadomość, działa właściwie, umie, wykonuje poprawnie itp.*

⚠ PAMIĘTAJ

Przedmiotowy efekt uczenia się powinien być sformułowany w taki sposób, aby można było jednoznacznie określić sposób jego weryfikacji.

⚠ PAMIĘTAJ

Dobrze sformułowany efekt uczenia się wskazuje, jakie działanie student ma wykonać, aby potwierdzić osiągnięcie efektu.

⚠ PAMIĘTAJ

Jeżeli nie wiadomo, jak zweryfikować efekt uczenia się, należy przeformułować jego treść.

Czasowniki operacyjne (wiedza, umiejętności, kompetencje)

- W odniesieniu do **wiedzy** pytania lub zadania mogą być zadawane w formie otwartej, zamkniętej, jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru.

■ PRZYKŁAD Czasowniki operacyjne w zakresie wiedzy:

argumentuje, bada, charakteryzuje, definiuje, diagnozuje, dobiera, dowodzi, identyfikuje, instruuje, klasyfikuje, konstruuje, łączy, mierzy, monitoruje, montuje...

- W wypadku **umiejętności** ocenie podlega sposób wykonania polecenia wymagającego zastosowania wiedzy w warunkach typowych lub problemowych.

■ PRZYKŁAD Czasowniki operacyjne w zakresie umiejętności:

analizuje, interpretuje, stosuje, projektuje, planuje, wykonuje, rozwiązuje, opracowuje, prezentuje, porównuje, ocenia, dobiera, wykorzystuje, modyfikuje, organizuje...

- Czasowniki wykorzystywane do opisu **kompetencji społecznych** wskazują na sytuację, w której powinien być postawiony kandydat, aby można było sprawdzić jego gotowość do przejawiania określonego zachowania/postawy.

■ PRZYKŁAD Czasowniki operacyjne w zakresie kompetencji społecznych:

współpracuje, inicjuje, organizuje, negocjuje, uzasadnia, moderuje, bierze odpowiedzialność, przestrzega, angażuje się, wspiera, doskonali, refleksyjnie ocenia, przewodzi, koordynuje...

Jak odróżnić efekt poprawny od niepoprawnego?

✗ Przykłady efektów sformułowanych nieprawidłowo

- Student zna historię Polski XIX wieku.
- Student rozumie podstawowe procesy społeczne.
- Student potrafi właściwie komunikować się z pacjentem.
- Student ma świadomość znaczenia etyki zawodowej.

✓ Przykłady efektów sformułowanych prawidłowo

- Student wymienia i opisuje kluczowe wydarzenia historii Polski XIX wieku, w szczególności związane z okresem zaborów, powstaniami narodowymi oraz przemianami społeczno-gospodarczymi.
- Student wymienia i charakteryzuje najważniejsze procesy społeczne zachodzące we współczesnym społeczeństwie, w szczególności procesy globalizacji, migracji, starzenia się społeczeństwa, urbanizacji oraz cyfryzacji życia społecznego.
- Student dostosowuje sposób komunikowania się do sytuacji klinicznej, uwzględniając potrzeby pacjenta, jego rodziny oraz specyfikę procesu terapeutycznego.
- Student uzasadnia znaczenie zasad etyki zawodowej w wykonywaniu zawodów prawniczych.

⚠ PAMIĘTAJ

Po przeczytaniu efektu prowadzący powinien od razu wiedzieć, w jaki sposób będzie go weryfikował.

8. Kryteria oceniania

Co należy określić?

- wymagania niezbędne do uzyskania określonej oceny;
- warunki zaliczenia zajęć;
- metody umożliwiające weryfikację wszystkich efektów uczenia się;
- kryteria pozwalające na ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się.

PRZYKŁAD Efekt: Student analizuje kasus prawny i proponuje prawidłowe rozwiązanie problemu.

Ocena dostateczna (3,0)

- identyfikuje podstawowy problem prawny;
- wskazuje część właściwych przepisów;
- formułuje rozwiązanie z istotnymi brakami w uzasadnieniu.

Ocena dobra (4,0)

- poprawnie identyfikuje problem prawny;
- dobiera właściwe przepisy;
- przedstawia logiczne i poprawnie uzasadnione rozwiązanie.

Ocena bardzo dobra (5,0)

- dokonuje pogłębionej analizy stanu faktycznego;
- trafnie interpretuje i stosuje przepisy;
- przedstawia kompleksowe rozwiązanie wraz z krytycznym uzasadnieniem.

PAMIĘTAJ

- ✓ Każdy efekt uczenia się powinien podlegać ocenie.
- ✓ Warunki zaliczenia należy określić dla każdej formy zajęć.
- ✓ Weryfikacji podlegają wyłącznie efekty zapisane w sylabusie.
- ✗ Warunkiem uzyskania zaliczenia nie może być wyłącznie obecność na zajęciach.
- ✗ W przypadku przedmiotu kończącego się zaliczeniem na ocenę nie należy wskazywać egzaminu jako warunku zaliczenia.
- ✗ Test nie powinien być jedyną metodą oceny kompetencji społecznych.
- ✗ Nie należy oceniać elementów niewynikających z efektów uczenia się

PAMIĘTAJ

Im wyższa ocena, tym większa:

- samodzielność,
- poprawność,
- złożoność działania,
- umiejętność uzasadniania.

Kryteria oceniania a ocena końcowa

Kryteria oceniania	Kryteria oceny końcowej
Opisują: • czego oczekujemy od studenta; • za co student otrzymuje ocenę; • jakie są wymagania na ocenę 3,0; 4,0; 5,0.	Opisują: • z czego składa się ocena końcowa; • jaki udział mają poszczególne elementy oceny.

⚠ PAMIĘTAJ

Kryteria oceniania odpowiadają na pytanie „jak oceniam?”.

Kryteria oceny końcowej odpowiadają na pytanie „jak wyliczam ocenę końcową?”.

⚠ PAMIĘTAJ

Kryteria oceniania powinny opisywać różnice między ocenami, a nie tylko wskazywać metodę sprawdzania (np. test, projekt, prezentacja).

🔵 PRZYKŁAD

Ocena końcowa:

- test końcowy – 50%
- projekt – 30%
- prezentacja – 20%

Warunek zaliczenia:

- uzyskanie co najmniej 50% punktów z testu końcowego;
- wykonanie i zaliczenie projektu;
- wygłoszenie prezentacji.

Kryteria oceniania

- Kryteria oceniania określają, jakie wymagania musi spełnić student, aby uzyskać określoną ocenę.
- Kryteria powinny: odnosić się do efektów uczenia się;
 - ❖ być jednoznaczne i zrozumiałe;
 - ❖ umożliwiać ocenę stopnia osiągnięcia efektów;
 - ❖ różnicować poziom osiągnięć studenta.

- Metoda weryfikacji – czym sprawdzam?
 - ❖ test,
 - ❖ prezentacja, projekt,
 - ❖ obserwacja.
- Kryterium oceniania – za co oceniam?
 - ❖ poprawność odpowiedzi, jakość argumentacji,
 - ❖ samodzielność działania, stopień realizacji zadania.

PAMIĘTAJ

Kryterium oceniania $\neq$ metoda weryfikacji

PRZYKŁAD

Metoda: analiza przypadku prawnego

Kryterium: prawidłowa identyfikacja problemu prawnego; dobór właściwych przepisów; poprawność interpretacji przepisów; jakość argumentacji; poprawność wniosków.

Kryteria oceny (opisowe)

WIEDZA

Ocena bardzo dobra (5,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- definiuje pojęcia i terminy specjalistyczne bez błędów merytorycznych,
- wyjaśnia zależności i relacje między faktami, teoriami lub koncepcjami,
- porównuje różne ujęcia danego zagadnienia, wskazując ich podobieństwa i różnice,
- stosuje wiedzę teoretyczną do interpretacji przykładów lub problemów,
- argumentuje swoje odpowiedzi, odwołując się do literatury lub źródeł.

➡ Mierzalność: poprawność definicji, liczba i jakość relacji, użycie literatury.

Ocena dobra (4,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- podaje definicje podstawowych pojęć, dopuszczalne są drobne nieścisłości,
- opisuje główne elementy i fakty związane z zagadnieniem,
- rozpoznaje zależności między pojęciami, bez ich pogłębionego wyjaśnienia,
- odnosi wiedzę do prostych przykładów,
- korzysta z literatury wskazanej przez prowadzącego.

➡ Mierzalność: zakres definicji, poprawność przykładów, sposób korzystania ze źródeł.

Ocena dostateczna (3,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- rozpoznaje i nazywa podstawowe pojęcia,
- odtwarza informacje faktograficzne,
- wskazuje pojedyncze elementy zagadnienia bez powiązań między nimi,
- odnosi wiedzę do przykładu wyłącznie po wskazaniu go przez prowadzącego,
- posługuje się notatkami lub materiałami pomocniczymi.

➡ Mierzalność: rozpoznanie pojęć, odtworzenie faktów, zależność od materiałów.

UMIEJĘTNOŚCI

Ocena bardzo dobra (5,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- samodzielnie planuje przebieg zadania i dobiera metody jego realizacji,
- wykonuje zadania zgodnie z przyjętą metodą, bez błędów proceduralnych,
- analizuje problem i proponuje rozwiązania, uzasadniając ich wybór,
- modyfikuje sposób działania w odpowiedzi na zmieniające się warunki,
- prezentuje efekty swojej pracy w sposób uporządkowany i zrozumiały.

➡ Mierzalność: plan działania, liczba błędów, uzasadnienie decyzji, jakość prezentacji.

Ocena dobra (4,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- realizuje zadanie według przedstawionego planu lub przykładu,
- stosuje właściwe metody i narzędzia, dopuszczalne są drobne błędy,
- rozwiązuje typowe problemy pojawiające się w trakcie zadania,
- wprowadza korekty po otrzymaniu wskazówek,
- przedstawia efekty pracy w sposób logiczny, choć nie w pełni uporządkowany.

➡ Mierzalność: zgodność z planem, liczba korekt, sposób prezentacji.

Ocena dostateczna (3,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- wykonuje zadanie wyłącznie według instrukcji krok po kroku,
- stosuje podstawowe narzędzia, po wcześniejszym wskazaniu,
- rozwiązuje zadania rutynowe bez modyfikacji sposobu działania,
- wymaga stałego wsparcia prowadzącego,
- przedstawia efekty pracy w formie nieuporządkowanej.

➡ Mierzalność: stopień zależności od instrukcji, samodzielność, jakość efektu.

Kryteria oceny (opisowe)

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Ocena bardzo dobra (5,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- samodzielnie inicjuje działania i decyzje (bez instrukcji prowadzącego),
- dobiera środki działania (media, formy komunikacji, narzędzia) na podstawie analizy kontekstu i potrafi ustnie lub pisemnie uzasadnić wybór,
- analizuje skutki swoich działań, wskazując zarówno efekty zamierzone, jak i potencjalne konsekwencje uboczne,
- integruje wiedzę kierunkową z działaniem społecznym (odwołuje się do pojęć, metod lub standardów właściwych dla kierunku),
- modyfikuje swoje działania w odpowiedzi na informację zwrotną lub zmianę sytuacji.

→ Mierzalność: inicjatywa, uzasadnienie wyborów, analiza skutków, modyfikacja działań.

Ocena dobra (4,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- realizuje działania po przedstawieniu celu lub przykładu, bez potrzeby szczegółowej instrukcji krok po kroku,
- dobiera środki działania z listy zaproponowanych możliwości i potrafi wskazać podstawową przyczynę wyboru,
- rozpoznaje skutki swoich działań, ale nie analizuje ich w szerszym kontekście,
- stosuje wiedzę kierunkową zgodnie z podanym schematem lub wzorem,
- wprowadza korekty po otrzymaniu jednoznacznej informacji zwrotnej.

→ Mierzalność: liczba spełnionych kryteriów, sposób doboru środków, reakcja na feedback.

Ocena dostateczna (3,0)

Student spełnia wszystkie poniższe kryteria:

- realizuje działania wyłącznie według instrukcji lub podanego wzoru,
- korzysta z jednego, wskazanego środka działania bez uzasadnienia wyboru,
- wskazuje pojedyncze skutki swoich działań bez ich analizy,
- odtwarza wiedzę kierunkową bez jej powiązania z działaniem,
- wymaga stałego wsparcia prowadzącego w trakcie realizacji zadania.

→ Mierzalność: zależność od instrukcji, brak uzasadnień, ograniczony zakres działań.

II. Informacje o zajęciach w cyklu

- *Sekcja Informacje o prowadzeniu przedmiotu w cyklu (w określonym roku i semestrze akademickim);*
- W tej sekcji należy wpisać konkretne informacje dotyczące prowadzenia całości przedmiotu tzn. dane wspólne dla wszystkich form zajęć, z których składa się ten przedmiot lub jeśli przedmiot składa się tylko z jednej formy zajęć (np. tylko wykładu) dane dla tej formy zajęć w danym roku i semestrze akademickim (cyklu dydaktycznym);

Informacje o prowadzeniu przedmiotu w cyklu – dane do uzupełnienia:

- opis nakładu pracy studenta w ECTS.

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Konwersatorium, 30 godz., 3 ECTS

1 ECTS = 25-30 godz.

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin
bezpośredni	udział w zajęciach	30
	udział w zaliczeniach poza zajęciami*/ udział w konsultacjach**	2
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	20
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	25
łącznie	77 => 3 ECTS	

*) wpisujemy godziny, jeśli zaliczenie odbywa się w sesji a nie w trakcie lub pod koniec zajęć

**) godziny za udział w konsultacjach wpisujemy wtedy, kiedy są obowiązkowe dla wszystkich studentów;
należy dodać do metod dydaktycznych taką metodę, która będzie wymagała konsultacji w ramach dyżuru.

III. Zajęcia (informacje wspólne dla wszystkich grup)

- *Sekcja będzie występowała tyle razy, ile jest form zajęć określonych dla danego przedmiotu;*
- W tej sekcji należy wpisać informacje dotyczące konkretnego typu zajęć (wykładów lub ćwiczeń itp.) wspólne dla wszystkich grup. Poniżej znajduje się dodatkowa Sekcja poświęcona konkretnym grupom zajęciowym – można ją dodatkowo wypełnić osobno dla każdej grupy;

Zajęcia (informacje wspólne dla wszystkich grup)– dane do uzupełnienia:

1. literatura (obowiązkowa);
2. zakres tematyczny.

1. Literatura

- Liczba pozycji na liście lektur obowiązkowych musi być skorelowana z nakładem czasu pracy studenta i czasem, który jest przeznaczony na zapoznanie się nimi zgodnie z rozpisaniem godzin w opisie nakładu pracy studenta. (np. można wskazać fragmenty publikacji, aby student był w stanie zapoznać się z literaturą obowiązkową we wskazanym czasie pracy własnej).
- Wskazane pozycje literaturowe muszą być dostępne dla studentów (dostępność w bibliotece, otwarty dostęp itp.);
- Przywołana literatura powinna uwzględniać aktualne pozycje bazujące na najnowszych osiągnięciach naukowych w dyscyplinie związanej z kierunkiem studiów, w tym publikacji nauczyciela prowadzącego przedmiot (jeśli takowa istnieje);
- W przypadku odwołania do starszych źródeł warto uzupełnić o nowsze publikacje rozwijające dany zakres tematyczny choćby w części.

2. Zakres tematyczny

- Jasny i zwięzły opis treści merytorycznych realizowanych podczas zajęć;
- Prezentując treści programowe należy skupić się na problematyce oraz zasadniczych zagadnieniach realizowanych podczas zajęć;
- Warto zwrócić uwagę, czy tematyka zajęć realizuje pełny wymiar treści programowych;
- Dobór treści programowych powinien być zgodny z zakładanymi efektami uczenia się dla przedmiotu oraz uwzględniać:
 - ✓ aktualną wiedzę i jej zastosowanie z zakresu dyscypliny/dyscyplin do których przyporządkowano kierunek, normy i zasady a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej;
 - ✓ aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek;
- Należy wskazać realizowane tematy – nie oznacza to konieczności wskazania 15 oddzielnych tematów dla 30 godzin dydaktycznych. Dany temat może być realizowany np. na 2 jednostkach zajęciowych.
- Do każdego tematu należy wskazać przedmiotowy efekt/efekty, które ten temat realizuje.

2. Zakres tematyczny

PRZYKŁAD

Zakres tematyczny

- Geneza powstania listopadowego (W01)
 - Przyczyny i przebieg powstania (W01, U01)
 - Analiza tekstów źródłowych (U01)
 - Znaczenie powstań dla kształtowania świadomości narodowej (K01)
- Każdy temat powinien mieć przypisany co najmniej jeden efekt przedmiotowy.

IV. Informacje o grupie

- *Sekcja będzie występowała tyle razy, ile zostało utworzonych grup zajęciowych;*
- To jest sekcja poświęcona konkretnej grupie zajęciowej. Nie należy powtarzać w niej informacji już wpisanych w innych sekcjach;

Informacje o grupie – dane do uzupełnienia:

- literatura uzupełniająca,
- metody dydaktyczne,
- kryteria oceny końcowej;

Metody dydaktyczne i sposoby weryfikacji efektów uczenia się

- Jest to informacja o sposobie pracy nauczyciela akademickiego ze studentami.
- Metody dydaktyczne powinny być tak dobrane, aby umożliwić studentom osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się oraz motywować ich do aktywnego udziału w procesie uczenia się;
- Przykłady stosownych metod dydaktycznych dla poszczególnych form zajęć:
 - ✓ Wykład, np. wykład problemowy/wykład konwersatoryjny/ wykład z prezentacją multimedialną,
 - ✓ Ćwiczenia, np. analiza tekstów z dyskusją, metody projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), gry dydaktyczne, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), rozwiązywanie zadań,
 - ✓ Laboratorium, np. wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń;
- Jeżeli w opisie nakładu pracy studenta chcemy uwzględnić godziny za konsultacje, wtedy należy uwzględnić taką metodę dydaktyczną, która zobliguje do tego wszystkich studentów np.: projekt wymagający prac etapowych.
- Jeżeli wśród efektów uczenia się znajdują się efekty będące kompetencjami społecznymi sposobem weryfikacji nie może być tylko test.
- Jeżeli jedyną metodą weryfikacji jest tylko test, a wśród efektów uczenia się występują umiejętności – w teście powinny znaleźć się pytania otwarte np. case study.
- Wszystkie efekty uczenia się z zakresu wiedzy – np. test
- Wszystkie efekty uczenia się z zakresu umiejętności – np. prezentacja przed grupą, odpowiedź na case study
- Wszystkie efekty uczenia się z zakresu kompetencji społecznych – np. arkusz obserwacji.

PAMIĘTAJ

- ✗ Kompetencji społecznych nie weryfikujemy wyłącznie testem.

Kryteria oceny końcowej

- Opis składowych oceny końcowej zajęć;
- Należy przedstawić „matematyczny” sposób wyliczania oceny końcowej (algorytm wyliczenia, skalę ocen, wagi itp.) i dodatkowe warunki, jakie student musi spełnić, aby zaliczyć przedmiot np.: dopuszczalna liczba nieobecności, progi punktowe/procentowe;
- Należy uwzględnić wszystkie elementy, które podlegały weryfikacji i zostały wymienione w części *Kryteria oceny* np.: punkty z częściowych zaliczeń, aktywność, wynik egzaminu;

Najczęstsze błędy w przygotowaniu sylabusa

Błędy dotyczące efektów uczenia się

- ✗ Efekt przedmiotowy jest kopią efektu kierunkowego.
- ✗ Efekt przedmiotowy nie odnosi się do treści przedmiotu.
- ✗ Efekt przedmiotowy jest niemożliwy do zweryfikowania.
- ✗ Efekt opisano przy użyciu nieprecyzyjnych sformułowań.

⚠ **PAMIĘTAJ**

Stosuj czasowniki operacyjne: analizuje, interpretuje, planuje, ocenia, projektuje, argumentuje, dobiera.

Najczęstsze błędy w przygotowaniu sylabusa

Błędy dotyczące treści programowych (zakres tematyczny)

- ✗ Zakres tematyczny nie realizuje wszystkich efektów uczenia się.
- ✗ Zakres tematyczny jest zbyt szczegółowy i przedstawia tematykę poszczególnych zajęć zamiast syntetycznego opisu treści programowych
- ✗ W opisie przedmiotu umieszczono zakres tematyczny.

⚠ PAMIĘTAJ

Każdy temat powinien wspierać osiągnięcie co najmniej jednego efektu przedmiotowego.

Najczęstsze błędy w przygotowaniu sylabusa

Błędy dotyczące weryfikacji efektów

- ✗ Wszystkie efekty są sprawdzane wyłącznie testem.
- ✗ Kompetencje społeczne są oceniane wyłącznie egzaminem pisemnym.
- ✗ Weryfikowane są elementy nieujęte w efektach uczenia się.

⚠ **PAMIĘTAJ**

Każdy efekt powinien mieć przypisaną adekwatną metodę weryfikacji.

Najczęstsze błędy w przygotowaniu sylabusa

Błędy formalne

- ✗ Literatura niedostępna dla studentów.
- ✗ Zbyt duża liczba pozycji obowiązkowych względem liczby ECTS.
- ✗ Nakład pracy studenta nie odpowiada liczbie punktów ECTS.
- ✗ Warunkiem zaliczenia jest wyłącznie obecność na zajęciach.

Najczęstsze błędy w przygotowaniu sylabusa

Złota zasada

👉 Student powinien móc odpowiedzieć na trzy pytania:

- ✓ Czego mam się nauczyć?
- ✓ W jaki sposób będę się uczyć?
- ✓ Jak zostanie ocenione osiągnięcie efektów uczenia się?

Wykorzystanie narzędzi AI przy przygotowywaniu sylabusa

AI może wspierać:

- formułowanie przedmiotowych efektów uczenia się,
- dobór czasowników operacyjnych,
- redakcję opisów przedmiotu,
- analizę spójności efektów, treści i metod oceny.

PRZYKŁAD

Polecenie: *Na podstawie zakresu tematycznego i opisu efektów kierunkowych napisz efekty przedmiotowe*

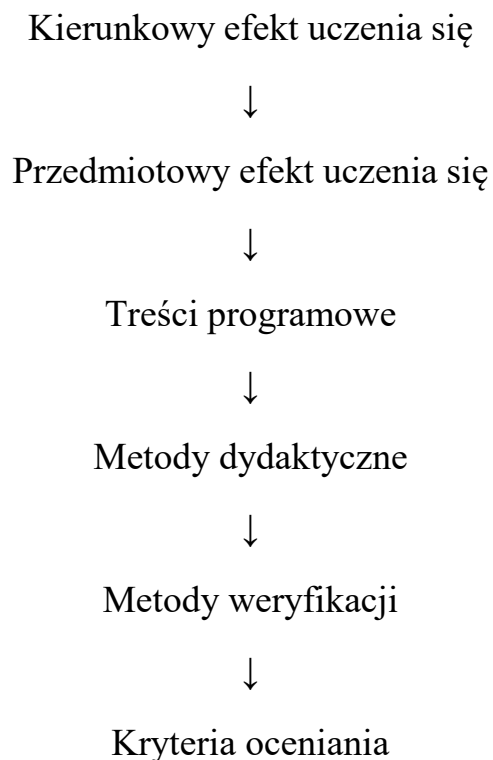
Polecenie: *Sprawdź zgodność pomiędzy efektami przedmiotowymi, treściami programowymi i metodami weryfikacji. Wskaż elementy niespójne.*

Polecenie: *Zaproponuj metody dydaktyczne i metody weryfikacji odpowiednie dla efektu: „Student potrafi przeprowadzić analizę przypadku”. Dla każdego efektu wskaż co najmniej jedną metodę dydaktyczną i jedną metodę weryfikacji.*

PAMIĘTAJ

AI może wspierać przygotowanie sylabusa, ale nie zastępuje wiedzy nauczyciela akademickiego. Wszystkie propozycje należy zweryfikować pod kątem zgodności z programem studiów, efektami kierunkowymi oraz zasadami obowiązującymi na uczelni.

Macierz spójności sylabusa

Przykład	
Element	Przykład
Efekt kierunkowy	K_U03
Efekt przedmiotowy	Student analizuje przyczyny i skutki przemian politycznych XIX wieku
Treści programowe	Powstanie listopadowe i styczniowe, przemiany społeczne
Metoda dydaktyczna	analiza źródeł historycznych, dyskusja, studium przypadku
Metoda weryfikacji	esej problemowy
Kryterium oceny	poprawność analizy, wykorzystanie źródeł, trafność argumentacji

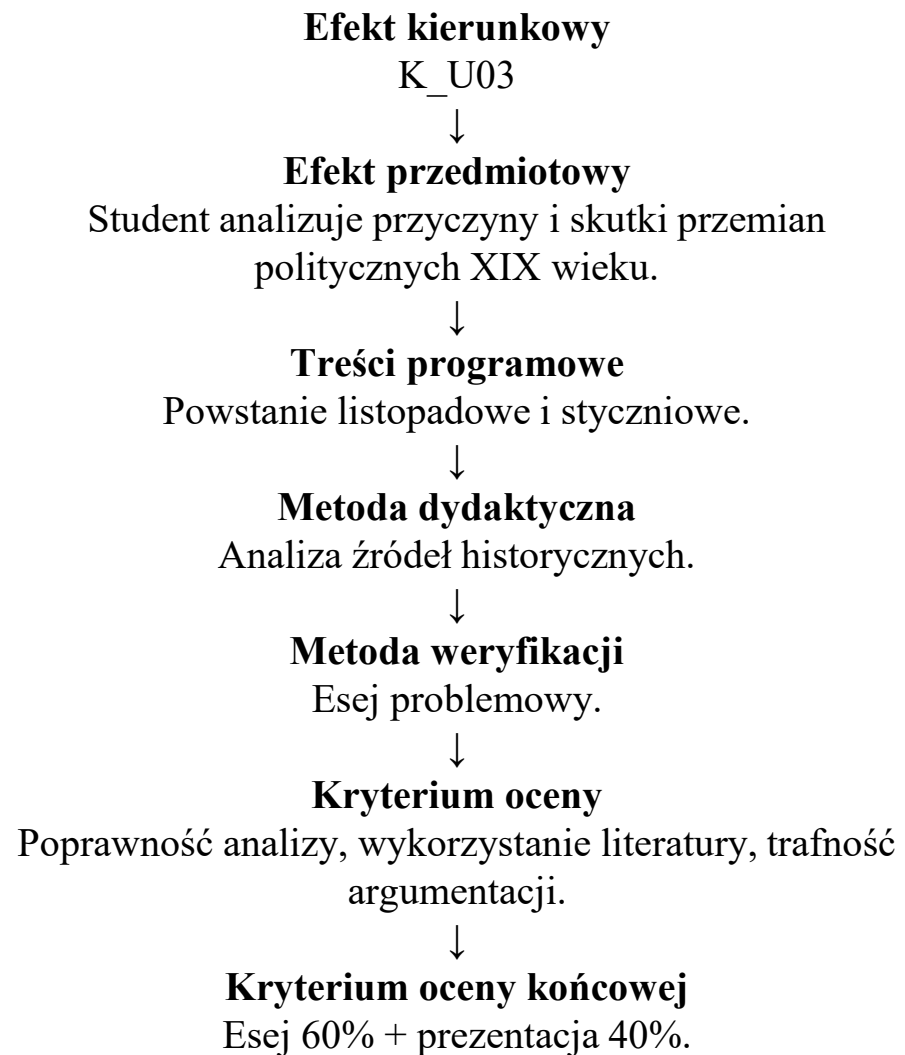
⚠ PAMIĘTAJ

Każdy efekt uczenia się powinien mieć przypisane: treści programowe, metodę dydaktyczną, metodę weryfikacji, kryterium oceniania. Jeżeli któregoś z tych elementów brakuje, należy ponownie przeanalizować konstrukcję sylabusa.

Przykład kompletnego efektu

Od efektu do oceny

PRZYKŁAD

Test spójności

Jeżeli **nie można** wskazać:

- treści realizujących efekt,
- metody dydaktycznej prowadzącej do osiągnięcia efektu,
- sposobu weryfikacji efektu,
- kryterium jego oceny,

to efekt wymaga ponownego przeformułowania lub przebudowy sylabusu.

Jak sprawdzić sylabus w 5 minut?

- **Efekty uczenia się**

- ☐ Czy wszystkie efekty są opisane językiem efektów uczenia się?
- ☐ Czy użyto czasowników operacyjnych?
- ☐ Czy efekty są mierzalne i weryfikowalne?
- ☐ Czy efekty przedmiotowe uszczegóławiają efekty kierunkowe?

- **Treści programowe**

- ☐ Czy wszystkie efekty znajdują odzwierciedlenie w zakresie tematycznym?
- ☐ Czy treści odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy?
- ☐ Czy opis przedmiotu nie powiela zakresu tematycznego?

Jak sprawdzić sylabus w 5 minut?

- **Metody dydaktyczne i weryfikacja**

- ☐ Czy każdemu efektowi można przypisać metodę weryfikacji?
- ☐ Czy sposoby oceniania są adekwatne do rodzaju efektu?
- ☐ Czy kompetencje społeczne są oceniane inną metodą niż wyłącznie test?
- ☐ Czy oceniane są tylko te elementy, które wynikają z efektów uczenia się?

- **Organizacja zajęć**

- ☐ Czy nakład pracy studenta odpowiada liczbie ECTS?
- ☐ Czy literatura jest dostępna dla studentów?
- ☐ Czy liczba lektur jest realna do opanowania w przewidzianym czasie?
- ☐ Czy wskazano warunki zaliczenia dla wszystkich form zajęć?

Jak sprawdzić sylabus w 5 minut?

- **Ocena końcowa**

- ☐ Czy opisano sposób wyliczania oceny końcowej?
- ☐ Czy uwzględniono wszystkie oceniane aktywności?
- ☐ Czy kryteria ocen są jednoznaczne i transparentne?

- ☒ **Dobra praktyka**

Ostateczne pytanie

Czy student, czytając sylabus, wie czego ma się nauczyć, jak będzie się uczył oraz jak zostanie oceniony?

Jeżeli odpowiedź brzmi TAK, sylabus jest gotowy do publikacji.

W razie pytań i wątpliwości służymy pomocą:

Małgorzata Chajęcka

Biuro Kształcenia

(kampus Wóycickiego, bud. 12 p. 1229)

m.chajECKa@uksw.edu.pl

(22) 561 89 95

Mariola Pirek

Biuro Innowacji, Szkoleń i Jakości Kształcenia

(kampus Wóycickiego, bud. 21 p. 313)

m.pirek@uksw.edu.pl

(22) 561 89 59